

PorozmawiajMY o edukacji obywatelskiej

NARZĘDZIOWNIK KOORDYNATORA SZKOLNEGO

Sejm Dzieci i Młodzieży 2025

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie / 3
2. Czym jest Sejm Dzieci i Młodzieży? / 4
3. Edukacja obywatelska – jak o niej rozmawiać? / 4
 - 3.1. Sposób rozumienia postawy obywatelskiej / 4
 - 3.2. Potrzeby związane ze szkolną i pozaszkolną edukacją obywatelską / 5
 - 3.3. Sfera marzeń obywatelskich / 5
4. Jak przeprowadzić działania diagnostyczne? / 6
 - 4.1. Uniwersalne materiały do wykorzystania podczas działań diagnostycznych / 6
 - 4.2. Działania podstawowe / 7
 - 4.2.1. Debata / 7
 - 4.2.2. Akcje pozaszkolne / 11
 - 4.3. Działania dodatkowe / 12
 - 4.3.1. Pytanie na sznurku / 12
 - 4.3.2. Tablica na pomysły / 13
 - 4.3.3. Skrzynka na pomysły / 14
 - 4.3.4. Ankieta papierowa lub on-line / 15
 - 4.3.5. Dyskusja w klasie / 16
5. Podsumowanie / 18
6. Załączniki / 19

1. Wprowadzenie

Już 28 września odbędzie się XXXI posiedzenie Sejmu Dzieci i Młodzieży (SDiM). Zanim to jednak nastąpi, wylosowane szkoły podejmą kolejne aktywności związane z tym wyjątkowym wydarzeniem. Dlatego też zebraliśmy w formie vademecum odpowiedzi, pomysły na działania, a także konkretne narzędzia i materiały promocyjne. Mamy nadzieję, że będzie to inspirujący materiał.

Narzędziownik składa się m.in. z następujących części:

1. **Czym jest Sejm Dzieci i Młodzieży?** – propozycje komunikatów o SDiM i narracji dotyczącej tego projektu.
2. **Edukacja obywatelska – jak o niej rozmawiać?** – odpowiedzi, jak rozumieć temat tegorocznej edycji i jakie pytania warto zadać podczas szkolnej diagnozy.
3. **Jak przeprowadzić działania diagnostyczne?** – opis, jak krok po kroku zrealizować wybrane działania w dniach 1–12 września.
4. **Podsumowanie** – wyjaśnienie, w jaki sposób należy podsumować działania diagnostyczne w szkole.

Przy tworzeniu relacji z działań związanych z SDiM zachęcamy do oznaczania sejmowych profili w mediach społecznościowych:

Ig: @sejm_otwarty

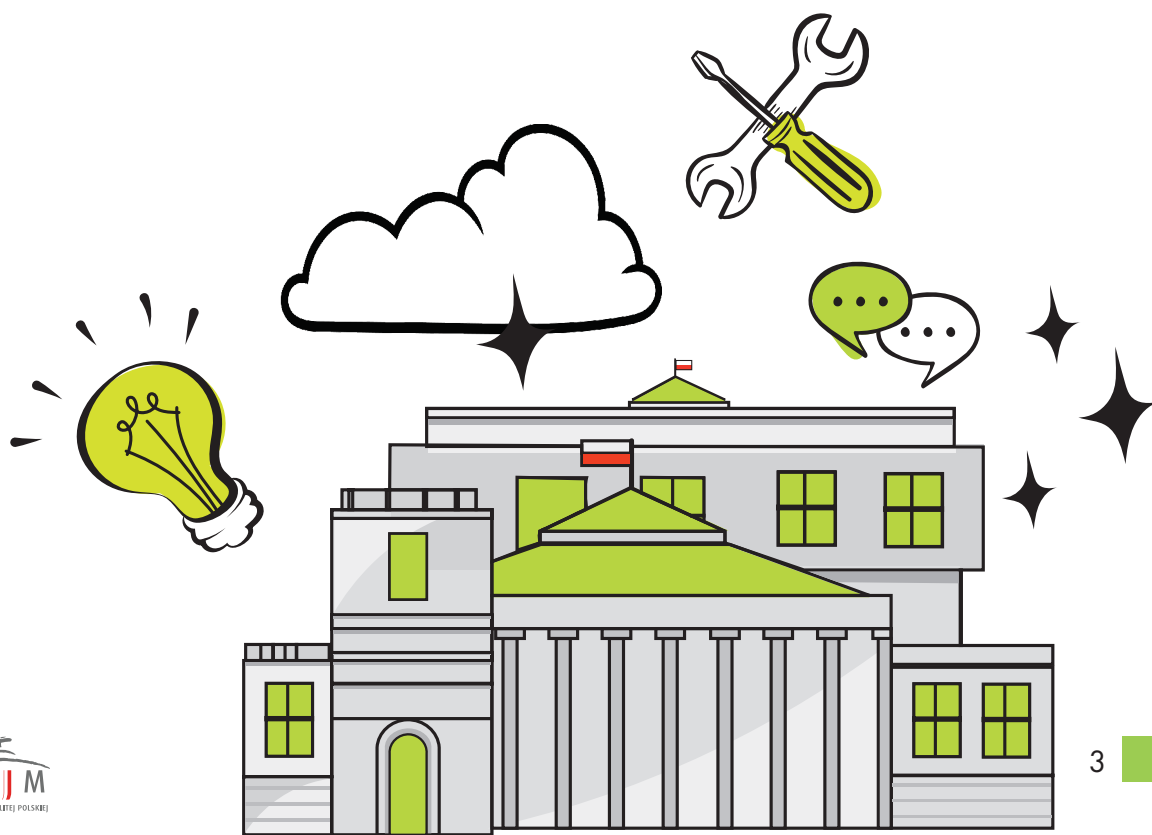
Fb: /sejmdzieciimlodziezy

Przypominamy też, gdzie można znaleźć najważniejsze informacje o SDiM:

[Przewodnik dla szkół](#)

[Główna strona projektu](#)

Owocnej lektury i powodzenia w działaniu!

2. Czym jest Sejm Dzieci i Młodzieży?

Aby wyjaśnić, czym jest SDiM, przygotowaliśmy propozycję komunikatu do wykorzystania przy promocji szkolnego etapu działań związanych z tym projektem. Zawarte w nim informacje można umieścić np. na plakacie, ulotce, w mediach społecznościowych i wiadomościach skierowanych do społeczności szkolnej (w Librusie, mailach czy SMS-ach), czy też wykorzystać jako wprowadzenie do tematu SDiM podczas lekcji. Treść komunikatu została zamieszczona w załącznikach do Narzędziownika.

3. Edukacja obywatelska – jak o niej rozmawiać?

Edukację obywatelską definiujemy szeroko – jako zestaw kompetencji i działań przygotowujących do odpowiedzialnego zaangażowania obywatelskiego, uwzględniających idee demokracji, partycypacji, współpracy i współczesnego patriotyzmu.

W szkolnej rozmowie o edukacji obywatelskiej warto rozwinąć trzy zagadnienia:

- 1) sposób rozumienia postawy obywatelskiej,
- 2) potrzeby związane ze szkolną i pozaszkolną edukacją obywatelską,
- 3) sfera marzeń obywatelskich.

W każdej sekcji można znaleźć podpowiedzi, jakie pytania warto zadać młodzieży podczas szkolnej diagnozy. Dołożyliśmy starań, aby ten materiał był pomocny podczas debat, lekcji czy korytarzowych rozmów.

3.1. Sposób rozumienia postawy obywatelskiej

Każdy może to zagadnienie rozumieć inaczej i wyrażać się jako obywatel(ka) na swój sposób. Na to pojęcie składa się m.in. **zestaw podzielanych wartości i norm**, takich jak prawa i wolności obywatelskie. Mogą to być np. praworządność, solidarność społeczna, a także wrażliwość na otaczającą rzeczywistość, m.in. na kwestie ochrony klimatu czy praw zwierząt. Postawę obywatelską mogą też kształtować **podejmowane działania**: uczestnictwo w procesach formułowania decyzji przy udziale społeczeństwa, np. w ramach wyborów do samorządu uczniowskiego, konsultacji społecznych czy szkolnego budżetu obywatelskiego. To także **zabieranie głosu w sprawach publicznych**: petycjach, protestach, akcjach społecznych. Wreszcie – to też **różne formy zaangażowania społecznego**, np. wolontariat.

Podczas działań diagnostycznych warto poszukać odpowiedzi na pytania: Czy zagadnienie postawy obywatelskiej jest ważne dla młodych osób? Jeśli tak, to które kwestie z nią związane są dla nich najważniejsze? A może uczennice i uczniowie widzą to pojęcie zupełnie inaczej?

3.2. Potrzeby związane ze szkolną i pozaszkolną edukacją obywatelską

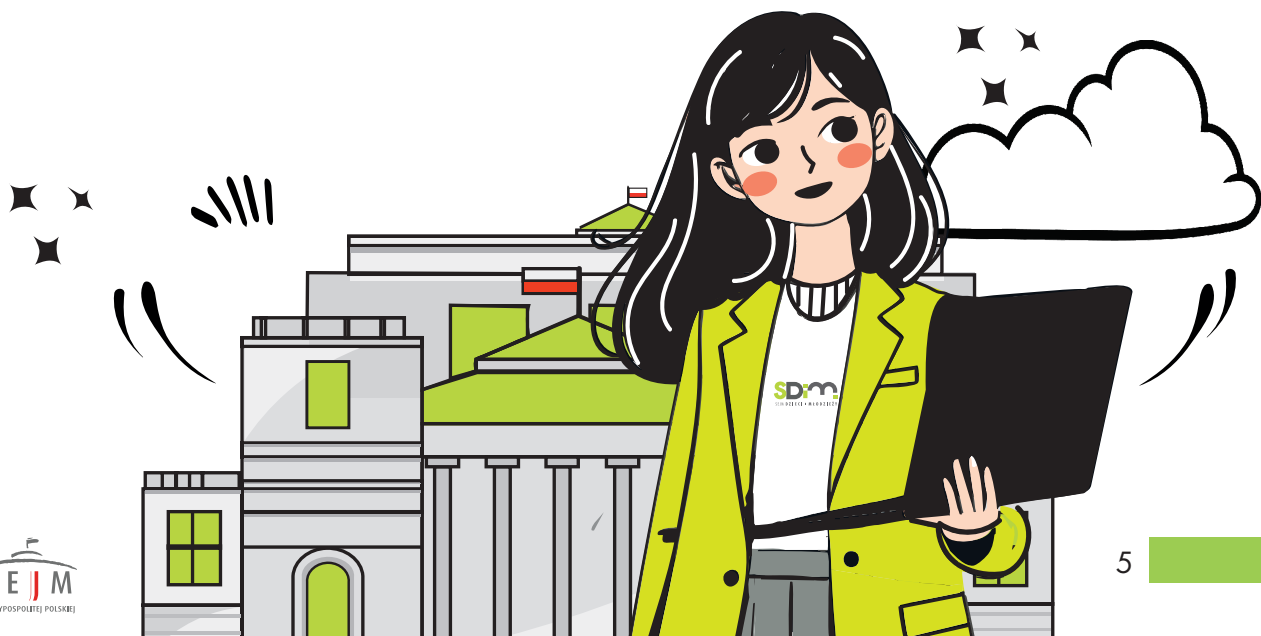
Edukacja obywatelska jeszcze w tym roku stanie się przedmiotem szkolnym w szkołach średnich, a w następnym – także w szkołach podstawowych. Skojarzenie tego tematu z programem lekcji wydaje się zatem oczywiste. I nie sposób pominąć w dyskusji o edukacji obywatelskiej komponentu wiedzy – jest to przecież **uczenie się o prawach obywatelskich**, wyborach, funkcjonowaniu rządu i samorządu, sposobie tworzenia prawa czy o instytucjach publicznych. To także nauka o wartościach, m.in. zapisanych w Konstytucji RP: poszanowaniu praw i opinii innych osób, w tym w kwestiach niezbywalnej godności człowieka i jego równości wobec prawa. Jednak kompetencje obywatelskie można zdobywać także w inny sposób, m.in. poprzez **aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i politycznym**. Może się ono przejawiać w takich działaniach, jak angażowanie się w różne formy konsultacji społecznych, organizacja szkolnej petycji, udział w akcji zbierania śmieci, wolontariat, wspólne wyjście do urzędu, debata na temat bieżących wydarzeń politycznych itp. Edukacja obywatelska to więc nie tylko teoria, lecz także praktyka. To zarówno lekcje, jak i działania.

Podczas działań diagnostycznych warto poszukać odpowiedzi na pytania: W jaki sposób, na poziomie szkoły i lokalnego samorządu, uczennice i uczniowie chcieliby uczyć się o tym, jak być dobrym obywatelem i wcielać w życie ważne dla nich idee? W jaki sposób chcą tę wiedzę i umiejętności zdobywać? Co jest według nich zadaniem ich szkoły? Jak te działania może wspierać lokalny samorząd?

3.3. Sfera marzeń obywatelskich

Jak to w przypadku marzeń, nie powinno się ich ograniczać – dlatego stawiamy na kreatywność i śmiałe spojrzenie w przyszłość. Poszukujemy odważnych i bezkompromisowych wizji dotyczących pomysłów zmian na poziomie krajowym.

Podczas działań diagnostycznych warto poszukać odpowiedzi na pytania: Jakie rozwiązania dotyczące edukacji obywatelskiej można by było wprowadzić na poziomie krajowym? Jakie działania edukacyjne czy projekty należałoby wdrożyć, aby pomóc młodym ludziom rozwijać się jako obywatelki i obywatele?

4. Jak przeprowadzić działania diagnostyczne?

Temat tegorocznej edycji SDiM brzmi „PorozmawiajMY o edukacji obywatelskiej”. W jego zakres wchodzi trzy zagadnienia opisane w poprzednim rozdziale.

Poniżej przedstawiono kilka różnych pomysłów na zaangażowanie społeczności szkolnej, aby w działaniach diagnostycznych wzięło udział jak najwięcej osób. Każda placówka biorąca udział w tegorocznej edycji SDiM powinna przeprowadzić szkolną debatę i akcję pozaszkolną. Pozostałe działania są dodatkowe, ale zachęcamy do ich uwzględnienia, aby pogłębić rozmowy na temat edukacji obywatelskiej i poznać jak najlepiej potrzeby młodych ludzi w tym zakresie.

Decyzja o wykorzystaniu narzędzi i ich ostatecznym kształcie/treści należy do Dyrekcji szkoły.

Celem szkolnego etapu diagnostycznego jest wyodrębnienie najczęściej pojawiających się wątków w ramach każdego z trzech zagadnień i przesłanie ich zespołowi Kancelarii Sejmu w specjalnym formularzu on-line.

4.1. Uniwersalne materiały do wykorzystania podczas działań diagnostycznych

Przygotowane materiały, zachęcające społeczność szkolną do rozmowy na temat edukacji obywatelskiej, mogą okazać się przydatne zarówno w działaniach podstawowych, jak i dodatkowych. Format i kolor tych materiałów są dowolne – w zależności od potrzeb i możliwości. Warto zastosować formę, która przyciągnie uwagę młodzieży. Wszystkie materiały, złożone graficznie i gotowe do wydruku, stanowią załączniki do Narzędziownika.

Materiały można wykorzystać w ramach akcji w szkole (np. jako treść pytań na sznurku czy na szkolną tablicę), czy też jako wkład do wypełnianej indywidualnie ankiety.

Na zestaw materiałów składają się:

- **Uniwersalne pytania** dotyczące trzech zagadnień wchodzących w zakres tematu SDiM, jako podstawa szkolnych dyskusji i główne źródło informacji do podsumowania etapu szkolnej diagnozy.
- **Grafika „postawa obywatelska”** do wydrukowania i samodzielnego uzupełniania – może stanowić uzupełnienie do trzech zagadnień stanowiących temat projektu albo zastąpić planszę z zagadnieniem dotyczącym postaw obywatelskich.
- **Materiały komunikacyjne** (informacja o SDiM oraz komunikat dla uczennic i uczniów) z zachętą do wzięcia udziału w danym zadaniu.

4.2. Działania podstawowe

4.2.1. Debata

Debatę należy zorganizować do 12 września. Powinna być otwarta dla społeczności szkolnej i zakładać aktywny udział trojga przedstawicieli do SDiM.

Czas trwania: 1 godz. 30 min – 2 godz.

Co jest potrzebne:

- sala, w której zmieszczą się wszyscy uczestnicy,
- wydrukowany scenariusz debaty (w wybranej wersji),
- wydrukowane plansze (powieszone na ścianach w różnych punktach), na których – w sposób widoczny dla wszystkich uczestników – będą odnotowane efekty spotkania,
- kartki A4 lub flipczartowe do notowania odpowiedzi uczniów,
- karteczki samoprzylepne i długopisy dla osób uczestniczących w debacie.

Cele:

- zapoznanie się z ideą SDiM,
- poznanie opinii uczennic i uczniów na temat trzech głównych zagadnień dotyczących edukacji obywatelskiej i wskazanie najważniejszych wątków w ramach każdego z nich.

Przykładowy scenariusz

CZAS TRWANIA	DZIAŁANIE
 3 minuty	Otwarcie debaty oraz przywitanie uczennic i uczniów • Nasza szkoła bierze udział w tegorocznej edycji Sejmu Dzieci i Młodzieży. • Dzisiaj ważny dzień dla społeczności szkolnej. Porozmawiamy o edukacji obywatelskiej i poszukamy najważniejszych dla Was wątków w tym zakresie. <i>Dobrym pomysłem jest, aby debatę otworzyła Dyrekcja szkoły, co nada rangę temu wydarzeniu. Dalsza część debaty może być prowadzona przez nauczyciela (koordynatora sesji SDiM z ramienia szkoły).</i>

3 minuty

Czym jest Sejm Dzieci i Młodzieży?

- W tym roku odbędzie się XXXI sesja SDiM. Po raz drugi w historii o udziale w projekcie zdecydowało losowanie – zarówno w przypadku szkół podstawowych, jak i reprezentujących je młodych posłanek i posłów.
- W skład Sejmu Dzieci i Młodzieży wchodzi 459 uczennic i uczniów klas 6–8 ze szkół wylosowanych z całej Polski. W drodze losowania, które odbyło się spośród chętnych uczniów naszej szkoły, wybraliśmy trzy osoby, które będą nas reprezentować podczas tegorocznego posiedzenia [czas na przedstawienie tych osób i oklaski 😊].
- Tematem tegorocznej edycji jest edukacja obywatelska, która obejmuje zagadnienia związane z definicją postawy obywatelskiej, zakresem i sposobem realizacji edukacji obywatelskiej oraz z marzeniami młodzieży dotyczącymi aktywności obywatelskiej.
- Młodzi parlamentarzyści podczas posiedzenia SDiM wybiorą najważniejsze wątki – w ramach każdego z trzech głównych zagadnień – spośród tych najczęściej sygnalizowanych przez dzieci i młodzież z całej Polski.
- Posiedzenie SDiM zaplanowano na 28 września – wydarzenie będzie transmitowane na sejmowym kanale YouTube.

Wasze zadanie na dzisiaj: debata nad trzema zagadnieniami dotyczącymi tematu SDiM i wskazanie w ramach każdego z nich najważniejszych dla Was wątków.

5 minut

Wprowadzenie do pracy nad trzema zagadnieniami

Osoba otwierająca debatę zapowiada pracę nad trzema zagadnieniami w ramach tematu XXXI sesji SDiM:

1. Sposób rozumienia postawy obywatelskiej
2. Potrzeby związane ze szkolną i pozaszkolną edukacją obywatelską
3. Sfera marzeń obywatelskich

Praca powinna przebiegać w trzech cyklach, kolejno nad każdym zagadnieniem. Na każdy należy przeznaczyć ok. 25 min. Dyskusję można przeprowadzić w grupach lub wspólnie na forum – osoba prowadząca wskazuje wybraną opcję.

Plansze pomocnicze do dyskusji należy przygotować na podstawie uniwersalnych materiałów dołączonych do Narzędziownika.

Dwa warianty do wyboru – w zależności od potrzeb i możliwości

Uwaga! – wybór pracy w grupach wiąże się z dłuższym czasem trwania szkolnej debaty (warto wtedy uwzględnić krótką przerwę w trakcie)

PRACA W GRUPACH

3 x 20
minut

Uczestnicy są dzieleni na ok. 10-osobowe grupy, w których rozmawiają po kolei o trzech zagadnieniach związanych z tematem XXXI edycji SDiM. Warto wyznaczyć lidera grupy (nauczyciel/nauczycielka lub chętny(-a) uczeń/uczennica), który rozpocznie dyskusję, zapisze (np. na flipczarcie lub zwykłej kartce) najważniejsze wnioski i zaprezentuje je podczas podsumowania.

Dyskusja w grupie przebiega po kolei nad każdym z trzech zagadnień według następującej formuły:

- **(5 min)** przedstawienie przez lidera grupy danego zagadnienia i dołączonych do niego pytań oraz czas na samodzielną refleksję;
- **(15 min)** dyskusja na temat pytań w ramach danego zagadnienia.

45
minut

Przedstawienie na wspólnym forum przez liderów grup wniosków z dyskusji nad trzema zagadnieniami.

DYSKUSJA NA FORUM

3 x 25
minut

Prowadzący(-a) pokazuje rozwieszone plansze i rozdaje każdej osobie na sali długopis i kilka karteczek samoprzylepnych, a następnie rozpoczyna debatę.

Dyskusja na forum przebiega po kolei nad każdym z trzech zagadnień według następującej formuły:

- **(3 min)** przedstawienie danego zagadnienia i dołączonych do niego pytań;
- **(7 min)** zapisanie odpowiedzi na pytania na karteczkach samoprzylepnych, a następnie przyklejenie ich na planszy poświęconej danemu zagadnieniu;
- **(2 min)** szybkie pogrupowanie podobnych odpowiedzi przez osobę prowadzącą;
- **(13 min)** podsumowanie wniosków i czas na krótką dyskusję.

5 minut

PODSUMOWANIE

Osoba prowadząca upewnia się, że przedstawione wnioski trafnie odzwierciedlają najważniejsze przemyślenia z dyskusji, i dziękuje za pracę podczas spotkania. Na koniec wymienia następne kroki XXXI edycji SDiM:

- wnioski z przeprowadzonej debaty zostaną spisane i przekazane Kancelarii Sejmu, która przygotowuje zbiorcze podsumowanie efektów pracy ze wszystkich szkół biorących udział w tegorocznej edycji SDiM;
- z wiedzy pozyskanej ze szkolnych debat wszyscy przedstawiciele do SDiM będą korzystać podczas warsztatów on-line (można przypomnieć imiona i nazwiska osób reprezentujących szkołę);
- podsumowaniem XXXI sesji SDiM, która odbędzie się 28 września w Sejmie RP, będzie głosowanie młodych posłanek i posłów nad trzema najistotniejszymi wątkami w ramach każdego z trzech zagadnień.

Więcej informacji na stronie wydarzenia: www.sdim.edu.pl

4.2.2. Akcje pozaszkolne

Jednym z zadań stojących przed szkołą jest działanie wychodzące poza mury szkoły i szkolną społeczność. Ważne, aby uczestniczyły w nim osoby wylosowane do SDiM (przy wsparciu koordynatora szkolnego). Nie ma wymagań co do złożoności i skali akcji pozaszkolnej, a także sposobu jej przeprowadzenia, ponieważ zdajemy sobie sprawę, że dla większości młodych osób może to być pierwsze tego typu doświadczenie. Chodzi przede wszystkim o zmierzenie się z nową sytuacją i zebranie głosów spoza społeczności szkolnej.

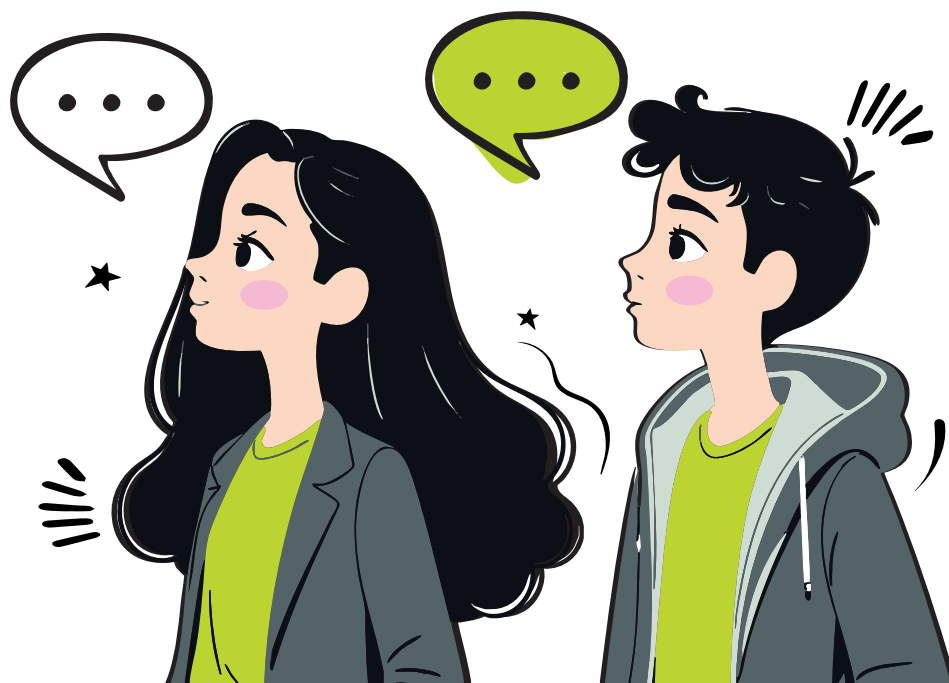
Zadanie może być ukierunkowane na różne cele. W każdej szkole decyzję co do wyboru podejmuje troje reprezentantów do SDiM wraz z koordynatorem szkolnym. Oto trzy cele, które mogą okazać się interesujące i przydatne:

- **Cel pierwszy:** Pozyskanie wiedzy od przedstawicieli gminy, dzielnicy, rady osiedla odnośnie do realizowanych przez nich zadań związanych z edukacją obywatelską i wspierania aktywności obywatelskiej dzieci i młodzieży.
- **Cel drugi:** Zebranie opinii na temat różnych wymiarów edukacji obywatelskiej wśród lokalnej społeczności.
- **Cel trzeci:** Zebranie opinii na temat różnych wymiarów edukacji obywatelskiej wśród bliskich i rodziny uczniów.

W zależności od wybranego celu zadanie może być wykonywane na różne sposoby:

Aby zrealizować cel pierwszy, warto zorganizować spotkanie z przedstawicielem władz gminy, dzielnicy, rady osiedla lub jednostek odpowiadających np. za politykę młodzieżową, edukację czy konsultacje z obywatelami. Może ono przyjąć formę wywiadu, w którym uczennice i uczniowie zapytają o obecne działania na rzecz edukacji obywatelskiej i wspierania aktywności obywatelskiej dzieci i młodzieży oraz o możliwe usprawnienia w tym zakresie.

Wybór celu drugiego lub trzeciego wymaga z kolei przeprowadzenia wywiadów, ankiety (on-line lub papierowej), czy też ulicznej sondy wśród lokalnej społeczności lub wśród znajomych i członków rodziny uczniów. Pomocne mogą być tutaj przygotowane przez nas pytania – te same, które są zadawane podczas działań diagnostycznych w szkole.

4.3. Działania dodatkowe

4.3.1. Pytanie na sznurku

Co jest potrzebne:

- sznurek i klamerki do przyczepiania na nim kartek,
- flamastry,
- stolik/ławka,
- wydrukowana informacja o SDiM,
- wydrukowane ankiety z trzema zagadnieniami dotyczącymi tegorocznego tematu SDiM i/lub grafiką pt. „Postawa obywatelska”.

Jak to zrobić?

W miejscu uczęszczanym przez uczennice i uczniów (np. przedsionek, korytarz, biblioteka) należy rozwinąć sznurek i przyczepić na nim klamerki. W pobliżu położyć kartki na odpowiedzi (mogą być w różnych kształtach), długopisy/flamastry oraz informację o SDiM. Na sznurku można przypiąć kilka przykładowych odpowiedzi, aby zachęcić społeczność szkolną do udziału w zadaniu.

4.3.2. Tablica na pomysły

Co jest potrzebne:

- tablica na ogłoszenia,
- flamastry,
- stolik,
- wydrukowana informacja o SDiM,
- wydrukowane ankiety z trzema zagadnieniami dotyczącymi tegorocznego tematu SDiM i/lub grafiką pt. „Postawa obywatelska”.

Jak to zrobić?

Wystarczy wykorzystać tablicę (lub kilka tablic) na szkolne ogłoszenia, która zwykle znajduje się w miejscu widocznym dla uczennic i uczniów. Warto na niej zamieścić informację o Sejmie Dzieci i Młodzieży oraz instrukcję, jak wziąć udział w debacie. Pod tablicą należy zostawić puste kartki z pytaniami do zagadnień dotyczących tematu SDiM i flamastry/długopisy, aby chętne osoby mogły na miejscu wypełnić kartkę i ją zawiesić.

Warto pamiętać, by w ciągu dnia sprawdzać stan tablicy (czy jest na niej miejsce, czy nie ma potrzeby dodrukowania kartek). Jeśli w szkole są dostępne ruchome tablice, je również można ustawić w miejscach uczęszczanych przez uczniów.

4.3.3. Skrzynka na pomysły

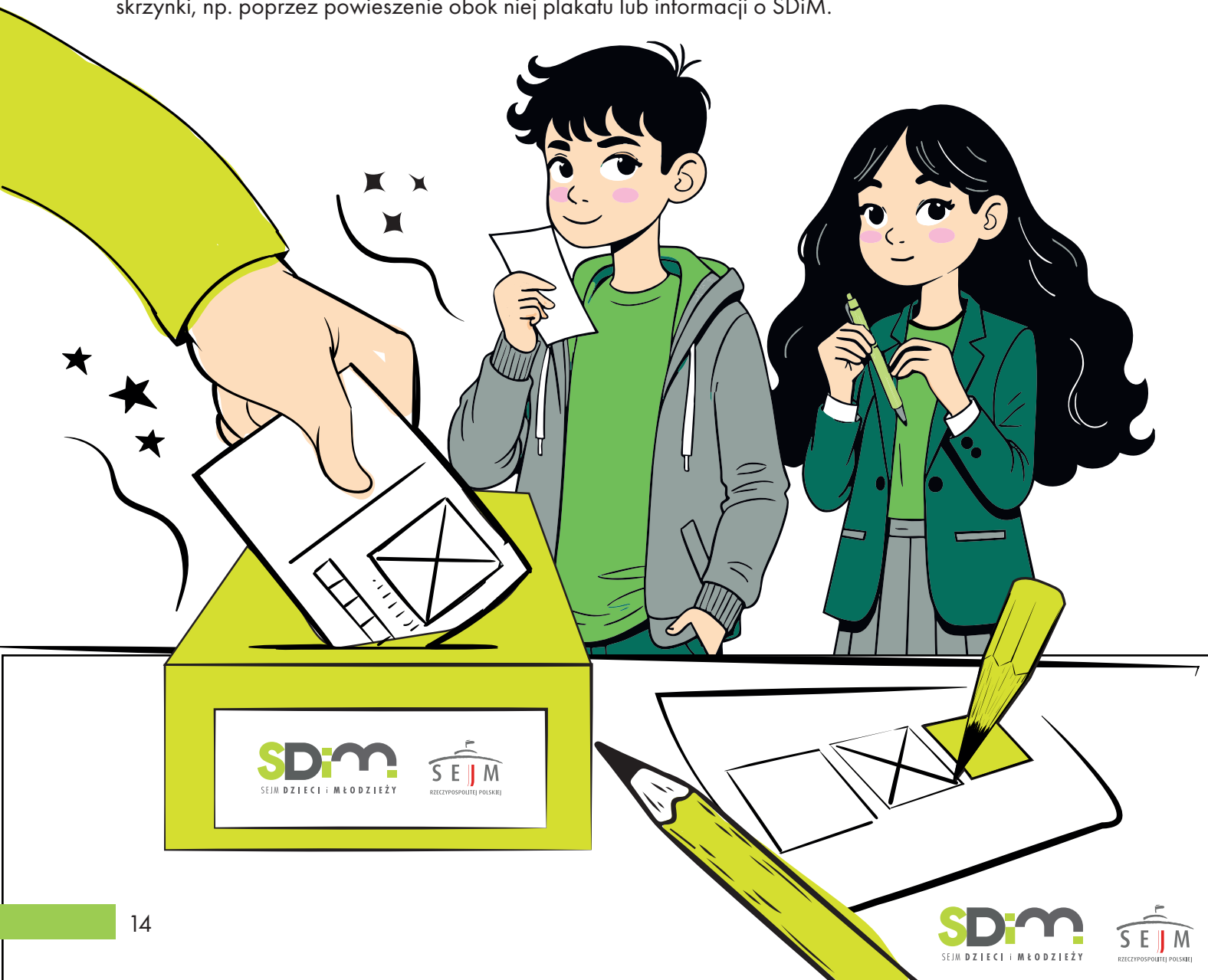
Co jest potrzebne:

- kartonowe pudełko (lub urna) oklejone informacjami o SDiM,
- stolik/ławka,
- wydrukowana informacja o SDiM,
- wydrukowane ankiety z trzema zagadnieniami dotyczącymi tegorocznego tematu SDiM i/lub grafiką pt. „Postawa obywatelska”.

Jak to zrobić?

Za skrzynkę może posłużyć kartonowe pudełko z wyciętym otworem. Może to być też urna używana do szkolnych wyborów lub większy wazon. Dany pojemnik należy wyraźnie oznaczyć; można np. umieścić na nim napis: „PorozmawiajMY o edukacji obywatelskiej!”.

Skrzynkę należy umieścić w miejscu widocznym i dostępnym dla uczennic i uczniów, a obok niej położyć karteczki z pytaniami do zagadnień dotyczących tematu SDiM. Warto zadbać o czytelne oznaczenie skrzynki, np. poprzez powieszenie obok niej plakatu lub informacji o SDiM.

4.3.4. Ankieta papierowa lub on-line

Co jest potrzebne:

- w wersji papierowej: wydrukowane formularze rozłożone w miejscu dostępnym dla uczniów i pudełko do zbierania wypełnionych ankiet,
- w wersji on-line: proste narzędzie do robienia ankiet on-line (np. Google Forms, OneDrive, Kahoot!, ankieta na Facebooku lub edytowalny plik w chmurze),
- platforma do obsługi i udostępnienia narzędzia (strona WWW, media społecznościowe, Librus, mail, SMS-y).

Jak to zrobić?

Ankieta jest uniwersalnym i łatwo dostępnym narzędziem diagnostycznym, pozwalającym na sprawne dotarcie do dużej liczby osób. Ponieważ większość uczniów klas starszych ma telefony komórkowe, warto stworzyć ankietę w wersji on-line, dzięki czemu każdy będzie mógł ją wypełnić w dogodnym dla siebie momencie (a także stosunkowo łatwo przekazać o niej informację dalej).

W opcji on-line najlepiej sięgnąć po narzędzia, z których szkoła korzystała już wcześniej. W ankiecie należy zamieścić pytania (ich propozycje podajemy w załącznikach do Narzędziownika) oraz termin, do którego zbierane są odpowiedzi. Ważne, aby uwzględnić czas na analizę zebranych odpowiedzi przed wysłaniem całościowego podsumowania do zespołu Kancelarii Sejmu.

Informacja o ankiecie powinna dotrzeć do jak najszerszej grupy odbiorców, dlatego warto zastanowić się, w które miejsca społeczność szkolna najczęściej zagląda. Na szkolną stronę na Facebooku? Do Librusa? A może w szkole funkcjonuje szkolny radiowęzeł lub system wysyłki SMS? Jeśli tak, to warto skorzystać również z tych dróg komunikacji.

Przykładowa treść ankiety

WPROWADZENIE

Sejm Dzieci i Młodzieży to projekt edukacyjny realizowany przez Kancelarię Sejmu od ponad 30 lat. Temat tegorocznej edycji SDiM brzmi „PorozmawiajMY o edukacji obywatelskiej”, a reprezentanci naszej placówki 28 września omówią go podczas posiedzenia w Sejmie RP. Wypełnij ankietę i odpowiedz, jakimi zagadnieniami powinien się zająć tegoroczny Sejm Dzieci i Młodzieży!

Ankietę wypełnij do września
(uzupełnij datę)

CZĘŚĆ GŁÓWNA

<<treść uniwersalnych pytań umieszczonych w załączniku>>

METRYCZKA

Z której jesteś klasy? (pytanie jednokrotnego wyboru)

☐ klasa 1 ☐ klasa 2 ☐ klasa 3 ☐ klasa 4 ☐ klasa 5 ☐ klasa 6 ☐ klasa 7 ☐ klasa 8

4.3.5. Dyskusja w klasie

Czas trwania: 45 minut

Co jest potrzebne:

- wydrukowana informacja o SDiM,
- wydrukowane/wyświetlone plansze z trzema zagadnieniami dotyczącymi tegorocznego tematu SDiM i/lub grafiką pt. „Postawa obywatelska”.

Jak to zrobić?

Przykładowy scenariusz:

CZAS TRWANIA	DZIAŁANIE
 5 minut	• W tym roku przypada XXXI sesja SDiM. Po raz drugi w historii o udziale w projekcie zdecydowało losowanie – zarówno w przypadku szkół podstawowych, jak i reprezentujących je młodych posłanek i posłów. • W skład Sejmu Dzieci i Młodzieży wchodzi 459 uczniów i uczennic z klas 6–8 ze szkół wylosowanych z całej Polski. W drodze losowania, które odbyło się spośród chętnych uczniów naszej szkoły, wybraliśmy troje, którzy będą nas reprezentować podczas tegorocznego posiedzenia [czas na przedstawienie tych osób i oklaski 😊]. • Tematem tegorocznej edycji jest edukacja obywatelska, która obejmuje zagadnienia związane z definicją postawy obywatelskiej, zakresem i sposobem realizacji edukacji obywatelskiej oraz z marzeniami młodzieży dotyczącymi aktywności obywatelskiej. • Młodzi parlamentarzyści podczas posiedzenia SDiM wybiorą najważniejsze wątki – w ramach każdego z trzech głównych zagadnień dotyczących tegorocznego tematu SDiM „PorozmawiajMY o edukacji obywatelskiej” – spośród tych najczęściej sygnalizowanych przez dzieci i młodzież z całej Polski. • Posiedzenie Sejmu zaplanowano na 28 września – wydarzenie będzie transmitowane na sejmowym kanale YouTube. Wasze zadanie na dzisiaj: rozmowa nad trzema zagadnieniami dotyczącymi tematu SDiM i wskazanie w ramach każdego z nich najważniejszych dla Was wątków.
 35 minut	Praca nad trzema zagadnieniami Nauczyciel(ka) zapowiada pracę kolejno nad trzema zagadnieniami dotyczącymi tematu XXXI sesji SDiM „PorozmawiajMY o edukacji obywatelskiej”: 1. Sposób rozumienia postawy obywatelskiej 2. Potrzeby związane ze szkolną i pozaszkolną edukacją obywatelską 3. Sfera marzeń obywatelskich

Na każde zagadnienie warto przeznaczyć ok. 10–12 minut. Nauczyciel(ka) pokazuje plansze zawieszone na tablicy lub na niej wyświetlone. Następnie rozpoczyna dyskusję kolejno o każdym z trzech zagadnień według następującej formuły:

- **(4 min)** przedstawienie danego zagadnienia i dołączonych do niego pytań; czas na samodzielną refleksję; ewentualne zapisanie odpowiedzi na karteczkach samoprzylepnych, a następnie przyklejenie ich na planszy poświęconej danemu zagadnieniu;
- **(7 min)** dyskusja i podsumowanie danego zagadnienia wraz ze wskazaniem przez nauczyciela(-kę) najczęściej pojawiających się wątków.

5 minut

PODSUMOWANIE

Nauczyciel(ka) upewnia się, że przedstawione wnioski trafnie odzwierciedlają najważniejsze przemyślenia z dyskusji, i dziękuje za pracę podczas lekcji.

Ważne, aby przypomnieć, że wnioski z dyskusji zostaną spisane i przekazane Kancelarii Sejmu, która przygotuje zbiorcze podsumowanie efektów pracy ze wszystkich szkół biorących udział w tegorocznej edycji SDiM. Wnioski te będą także rozwijane na warsztatach dla przedstawicieli szkół do SDiM i na posiedzeniu 28 września w Sejmie RP.

Warto na koniec wskazać, gdzie można znaleźć więcej informacji o SDiM:
www.sdim.edu.pl

5. Podsumowanie

Zwieńczeniem zadań związanych z działaniami diagnostycznymi i akcjami pozaszkolnymi jest podsumowanie całego procesu przez formularz on-line przygotowany przez Kancelarię Sejmu.

Formularz znajduje się pod linkiem: <https://forms.office.com/e/FX6kU85CM1>

Prosimy w nim o przedstawienie głównych wniosków (w podziale na trzy zagadnienia związane z tematem tegorocznej edycji SDiM „PorozmawiajMY o edukacji obywatelskiej”), ogólnych refleksji na temat przebiegu podjętych działań i o ocenę wsparcia udzielonego przez Kancelarię Sejmu.

Ponieważ analiza odpowiedzi uczniów, szczególnie jeśli mają one rozbudowaną formę, może nie być łatwa, podpowiadamy, w jaki sposób warto ją przeprowadzić:

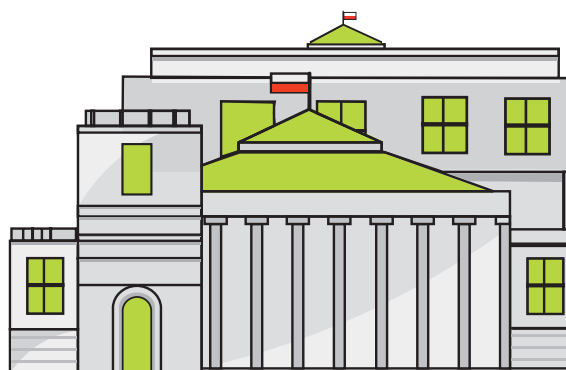
1. Pogrupowanie odpowiedzi według trzech zagadnień związanych z tematem XXXI edycji SDiM „PorozmawiajMY o edukacji obywatelskiej”.
2. Pogrupowanie odpowiedzi według powtarzających się w ramach danego zagadnienia kategorii (i nadanie im nazw). Na przykład: w zagadnieniu dotyczącym postaw obywatelskich być może pojawią się odpowiedzi, które będzie można wpisać do takich kategorii, jak „prawa człowieka”, „ochrona przyrody” czy „ochrona wartości chrześcijańskich” itp., a w zagadnieniu poświęconym realizacji działań obywatelskich – do takich kategorii, jak „udział w wyborach”, „wolontariat” itd.
3. Oszacowanie, które z kategorii zyskały największą popularność. W formularzu podsumowującym warto podzielić się trzema najliczniejszymi kategoriami z każdego zagadnienia, ale zachęcamy również do podzielenia się szczegółami.
4. Osobne podsumowanie wniosków z akcji pozaszkolnych – krótki opis przebiegu zadań i ogólna refleksja.

Formularz należy wypełnić po zakończeniu debaty, najpóźniej do 14 września do końca dnia.

Dane ze wszystkich szkół posłużą do lepszego przygotowania zdalnych warsztatów dla osób uczestniczących w SDiM.

Bardzo dziękujemy za współpracę i współtworzenie tegorocznej XXXI edycji Sejmu Dzieci i Młodzieży! Dzięki wspólnemu zaangażowaniu ta edycja może być jeszcze lepsza!

Zespół organizacyjny SDiM

ZAŁĄCZNIKI

POSTAWA OBYWATELSKA

Co to dla mnie znaczy?

Każdy może to zagadnienie rozumieć inaczej i wyrażać się jako obywatel(ka) na swój sposób. Na pojęcie postawy obywatelskiej składa się kilka elementów:

Zestaw podzielanych wartości i norm, takich jak uważność na równość praw, wolność przekonań religijnych czy dbanie o prawa zwierząt.

1.

Podejmowane działania, takie jak zabieranie głosu w konsultacjach społecznych, petycjach, protestach itp.

2.

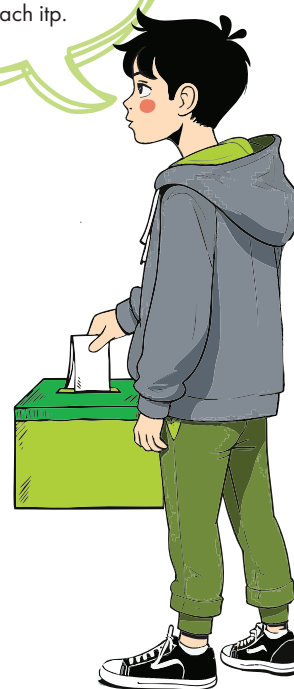
3.

Różne formy zaangażowania społecznego, np. wolontariat.

Czy to zagadnienie jest dla Ciebie ważne?

- ☐ Tak, bardzo ważne
- ☐ Tak, dosyć ważne
- ☐ Nie wiem
- ☐ Niezbyt ważne
- ☐ Zupełnie nieważne

Jak rozumiesz postawę obywatelską? Co jest dla Ciebie najważniejsze?

.....

.....

.....

Jeśli chcesz, podziel się przykładami swoich działań obywatelskich:

.....

.....

.....

EDUKACJA OBYWATELSKA

Co to dla mnie znaczy?

Uczyć się, jak być dobrym obywatelem, można na różne sposoby. Zasady obywatelskości i jej wymiary możesz poznać zarówno od strony teoretycznej (np. w szkole), jak i praktycznej – poprzez takie działania, jak udział w konsultacjach społecznych, wolontariat czy wycieczka do urzędu.

Czy to zagadnienie jest dla Ciebie ważne?

- ☐ Tak, bardzo ważne
- ☐ Tak, dosyć ważne
- ☐ Nie wiem
- ☐ Niezbyt ważne
- ☐ Zupełnie nieważne

Czego najbardziej chcesz się uczyć w ramach edukacji obywatelskiej?

.....

.....

.....

Pomyśl o idealnej lekcji w ramach edukacji obywatelskiej. Jak by przebiegała?

.....

.....

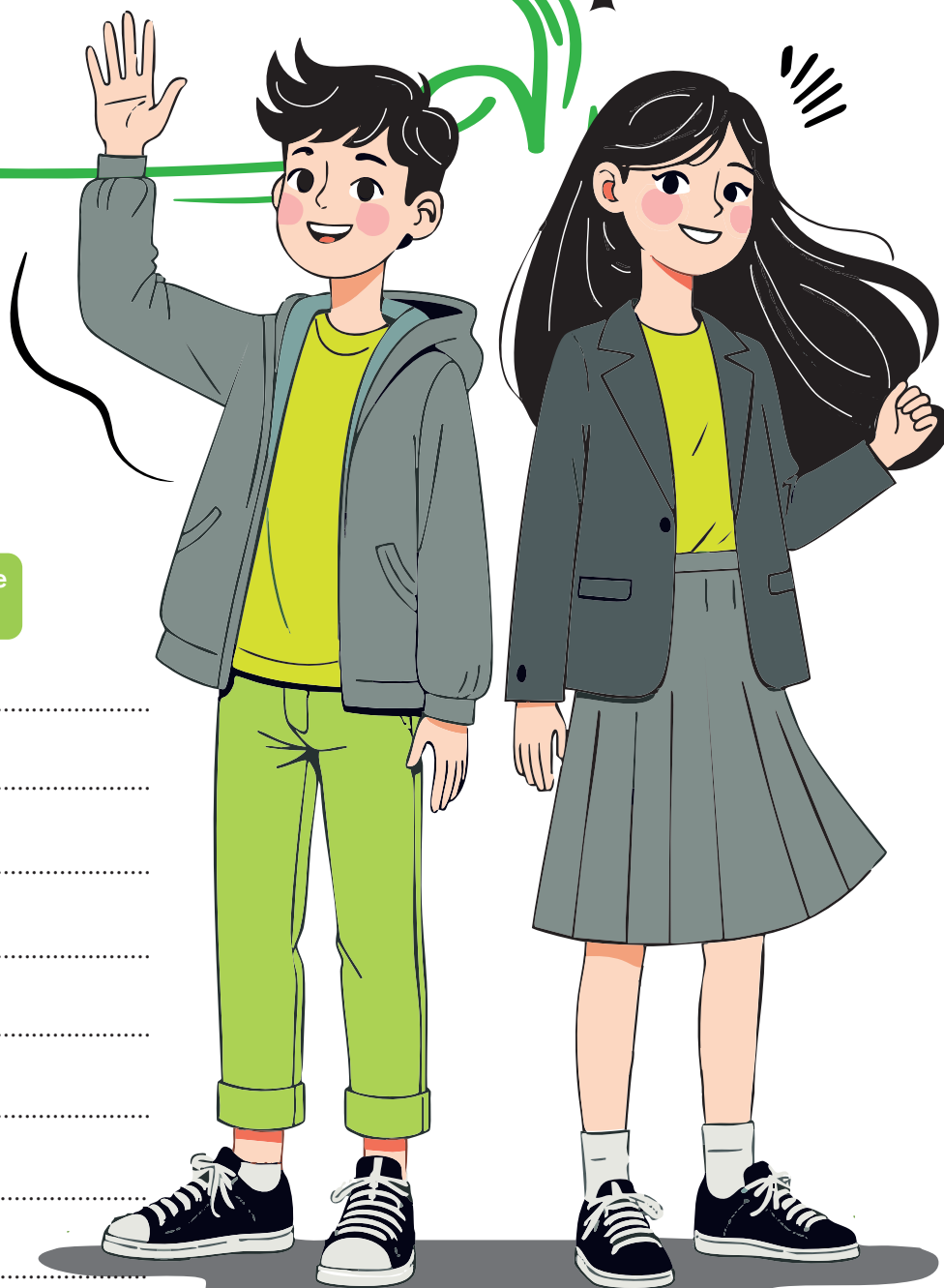
.....

TABLICA MARZEŃ OBYWATELSKICH

Wyobraźcie sobie, że nie ma żadnych ograniczeń i to od Was zależy prawo tworzone w Polsce. Jakie rozwiązania dotyczące edukacji obywatelskiej wprowadzilibyście na poziomie krajowym?

Jakie jest Twoje marzenie obywatelskie dotyczące polityki krajowej?

Każdy może to zagadnienie rozumieć inaczej i wyrażać się jako obywatel(ka) na swój sposób. **Napisz poniżej, czym jest postawa obywatelska dla Ciebie.**

Każdy może to zagadnienie rozumieć inaczej i wyrażać się jako obywatel(ka) na swój sposób. **Napisz poniżej, czym jest postawa obywatelska dla Ciebie.**

NASZA SZKOŁA W SEJMIE DZIECI I MŁODZIEŻY

Sejm Dzieci i Młodzieży to projekt edukacyjny realizowany przez Kancelarię Sejmu od ponad 30 lat. W tym roku odbędzie się XXXI sesja SDiM. W drodze losowania spośród wszystkich szkół podstawowych w Polsce (ponad 14 tys. placówek!) zostały wyłonione 153 – w tym nasza! Z każdej z tych szkół, ponownie w wyniku losowania, wybrano troje uczniów (po jednej osobie z klas 6, 7 i 8) – w sumie 459 młodych posłanek i posłów, którzy 28 września będą obradować w Sejmie RP. Naszą szkołę będą reprezentować:

.....

.....

.....

WEŹ UDZIAŁ W DYSKUSJI

W tym roku Sejm Dzieci i Młodzieży poruszy temat **edukacji obywatelskiej**. Zanim jednak reprezentanci naszej placówki zasiądą w ławach poselskich na posiedzeniu SDiM, wsłuchają się w kwestie wskazane przez naszą szkolną społeczność.

Do **12 września** mamy czas na wspólną, szkolną rozmowę o edukacji obywatelskiej: co ona dla nas znaczy, czego chcemy się w jej ramach uczyć. Chcemy też porozmawiać o tym, jak rozumiemy postawę obywatelską i co jest dla nas w tym temacie najważniejsze.

Jak możesz to zrobić?

- Porozmawiaj z koleżankami i kolegami w swojej klasie.
- Zapytaj swoich przyjaciół spoza szkoły.
- Zostaw komentarz na szkolnej tablicy ogłoszeń.
- Wypełnij ankietę on-line.
- Weź udział w szkolnej debacie, która odbędzie się września.
- Obserwuj profile Sejmu Dzieci i Młodzieży na Instagramie i Facebooku.

Masz pytania? Porozmawiaj z koordynatorem szkolnym:

Więcej informacji znajdziesz też na oficjalnych platformach Kancelarii Sejmu:

 @sejm_otwarty

 /sejmdzieciimlodziemy

www.sdim.edu.pl

